

מתי סכך פסול פוסל את הסוכה

שיעור טפח

לפי מדות שלנו, נחלקו החזון איש ורבי חיים נאה בזה, והולכים לחומרא לשני השיטות. לפי רבי חיים נאה, טפח הוא בערך שמונה ס"מ, ולפי החזון איש הוא כמעט עשרה ס"מ.

סכך פסול באמצע הסוכה לאורך

שיעור סכך פסול לפסול את הסוכה הוא, רק אם הוא ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, שהם שלושים ואחד ס"מ. וכל זה דוקא אם הסכך באמצע הסוכה לאורך, וכך הוא מחלק את הסוכה לשנים, דהיינו שאם יש רק שלוש דפנות, נמצא שיש לכל חלק שתי דפנות, אבל אם יש ארבעה דפנות לסוכה, ולכל חלק יש שיעור סוכה, ושלוש דפנות, שני הסוכות כשרות, אלא שאסור לשבת תחת הסכך הכשר, כדלקמן.

סכך פסול לכל רוחב הסוכה

אבל אם סכך הפסול (ד' טפחים) הולך על פני רוחב הסוכה מדופן לדופן, אם יש לצד הפנימי שיעור סכך כשר (ז' על ז' טפחים, שהם שבעים ס"מ על שבעים ס"מ בערך) הסוכה שם כשירה, שהרי יש שם ג' דפנות, והצד החיצוני ממקום הסכך הפסול והלאה לכיוון הרוח הרביעית הפרוצה פסול, אף על פי שיש שם ג"כ שיעור סכך כשר (ז' על ז'). כיון שאין שם ג' דפנות. ואם יש בסוכה ארבעה דפנות, הכל כשר כנ"ל.

דופן עקומה

ואם מהדופן האמצעי (הפנימי) עד סוף הסכך הפסול אין ד' אמות, ומשם עד סוף הסכך יש ז' טפחים כשר גם הצד החיצוני משום שאמרינן דופן עקומה, דהיינו שהדופן האמצעי נמשך עד לאחר הסכך הפסול, ונמצא שיש בצד החיצון סוכה כשרה של שיעור סוכה עם שלוש דפנות, כי הדופן האמצעי הוא הדופן השלישי. וכתב המשנה ברורה שמכל מקום, גם החלק הפנימי של הסוכה כשר, כיון שהחלק הפנימי אינו צריך דופן עקומה, שהרי יש לו ג' דפנות בלא דופן עקומה. ואפילו אם באותו זמן יושב אחד בחלק החיצון ואחד בחלק הפנימי אין לאסור משום תרתי דסתרי, דחשבינן על כל אחד בנפרד, אבל אדם אחד, אם ישב פעם אחת בצד זה והחשיב החלק השני לדופן עקומה, אין לו לישוב פעם אחרת בצד האחר, כך מסתפק המשנה ברורה.

סכך פסול שאינו לכל אורך או רוחב הסוכה אלא רק באמצע

וכל זה שהסכך הפסול או האויר הולכים לאורך או לרוחב כל הסוכה, אבל אם רק באמצע הסוכה יש סכך פסול ד' על ד', ובהצדדים יש סכך כשר, כך שכל חלקי הסכך הכשר מחוברים, בזה אף שאין בכל הסוכה מקום שיש בו ז' על ז' אלא אם תצרף יחד כל חלקי הסכך הכשרים, כל הסוכה כשירה, זולת המקום שתחת האויר והסכך הפסול. והבכורי יעקב מחמיר וסובר שחייב להיות במקום אחד סכך כשר כשיעור הכשר סוכה שהוא ז' על ז' טפחים (ללא צירוף רצועות סכך כשר הסמוכים לו) שיש לו ג' דפנות (או ב' דפנות כהלכתן ושלישית טפח שוחק לבוד וצוה"פ כהא דריש סי' תר"ל), ואז מצטרפים אליו כל רצועות הסכך הכשר היוצאים ממנו, וכדין פסל היוצא מן הסוכה.

ריבוע שאינו ד' על ד' טפחים

וכלל זה נקוט בידך, כי אין סכך פסול נחשב לענין להפריד בין חלקי הסכך הכשר אלא אם כן יש בו לכל הפחות ריבוע של ד' על ד' טפחים, אבל אם הרוחב הוא פחות מד' טפחים, אף שארכו רב (ואף שהולך ע"פ כל אורך הסוכה), אין הוא מפריד כלל בין הדבקים בכל ענין שהוא, ומצטרף הסכך הכשר שבצד זה והסכך הכשר שבצד זה יחד לשיעור להכשיר כל הסוכה, אף על פי שאין בכל אחד מחלקי הסכך הכשר שיעור ז' על ז'.

ישיבה תחת סכך פסול

אף על פי שסכך פסול שאינו ד' על ד' טפחים, אינו פוסל את הסוכה, מכל מקום, נוהגים להחמיר ולא לשבת תחת הסכך הפסול כל שיש לו ג' טפחים על ג' טפחים, שהם עשרים ושלוש ס"מ, לכן יש להזהר שלא בסוכה מוטות של בטון ברוחב עשרים ושלוש ס"מ, כדי שלא יבואו לשבת תחת המוטות.